

תפלת השחר פרק רביעי ברכות

לא על הפרקא דרב יוסף. שהיה ראש הישיבה בפומבדיתא והיה דורש בשבת קודם תפלת המוספין ולאחר הדרשה היו הולכים לבית הכנסת ומתפללים תפלת המוספין: כלומר שני. אם הוא בבבלי עם הכבוד לא יקדים להפלת: **מתני'** מה מקום. כלומר מה מילה: **גמ'** ולא חשש. וישמחו חברי על כלליו הרי רעות שמים שיכלו על ידי שאגרום להם *שיעשו: מוספי קריאות. מנוונים או עמי הארץ שעוסקים בדבר שיהם: מההגיון. לא תרגילום במקרא יותר מדאי משום דמסבא. לשון אחר משיחת ילדים: דעו לפני תורה אור מי וכו'. כדי שהתפללו ביראה ובכוונה: עמוד הימיני. שני עמודים העמיד שלמה באלום שם הימיני יבין ושם השמאלי נועז (מלכים א' ז) הימיני לעולם חשוד: פטוש. המפולץ פי"ק בלע"ז: אוסרני. חובש ארזי: מיתת עולם. לפיכך: הייתי בוכה. מאומת משפטו אם לדון מוליכין אותו לפניו: עד כאן. בתמיה כלומר ולא יותר ממורא בשר ודם: ולוא. שהוא כמורא בשר ודם שאם כן תחדלו מעצירות הרבה: עבירה. בספר ממורא הכריות ויודע שהכל הוא גלוי להקב"ה ואינו מניח בך: מפני הטומאה. טומאת אהל המת בכל הבית: למקוהו שגא. אלי ללוותי: **מתני'** משום: הושע ה' וכו'. זו תפלה קלרה: בכל פרשת העבור וכו'. מפרש בגמרא: אם אינו יכול לירד. שאין לו מי שיאחז את תמומו: יחזור את פניו. לגד ירושלים: באסרא. כמו ותקם בסד דגלי (איו"ג) בית הסהר שקורין ליפ"ש בלע"ז. לשון אחר ענין הקשורים זה עם זה הרבה יחד ובלשון מקרא קורא אותם רפסודות (ד"ה ב) ובנע"ז דיי"ל ובלשון אשכנז ולו"ם ומשין כהנה להולין ממקום למקום ויכולין להלך עליהם כמו בספינה: **גמ'** הבו לה' בני אלם. שהוא רמז לאבות ונבירות וקדושת השם כדאמרין בראש השנה (דף ל"ב) מנין שאומרים אבות ת"ל הבו לה' בני אלם כו': שיתפקקו. שיראו הפקקים הם הקשרים כמו ששנינו (ד"ה ב) בקיים ובנפנים מן הפקק (ב) שלמעלה והיא הקשר שחלל הקנה פקוק וסחוס שם: אוסר. שני קמטים אחד מלמטה ואחד מלמעלה וכאשר רוחב בשר באמצע: דמנער נפשים. שהוא ניכר שחפץ לברוא אלא שהוא מלמער: ביבנה חקקה. לאחר זמן מרובה: הפקולי. מוכר פקולי למר גפן שקורין קטו"ן: והשקף

כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לטעום כלום וכו'. ואית ליה לרבי יהושע מפסיקין ואפילו מן האכילה ולא היא: לייט

הנא דאמר רב הונא אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המוספין א"ל איבעי ליה למר לצלוי צלותא דמוספין ביהודי ולטעום מידי ולמיתו א"ל ולא סבר לה מר להא דא"ר יוחנן "אסור לו לאדם שיקדים תפלתו לתפלת העבור א"ל לאו אתמר עלה א"ר אבא בצבור שנו ולית הלכתא י"ל כרב הונא ולא כרבי"ל כרב הונא הא דאמרן כרבי"ל דאריב"ל *כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה: **מתני'** ר' נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה אמרו לו מה מקום לתפלה זו אמר להם בכניסתי אני מתפלל שלא יארע דבר תקלה על ידי וביציאתי אני נותן הודאה על חלקי: **גמ'** ת"ר "בכניסתי מהו אמר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אבשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא אומר [א] על שמא מהו אמר מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת: ת"ר "כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמרו לו רבינו למדנו אורחות חיים ונוכח בהן לחיי העולם הבא אמר להם הוזהרו בכבוד הבריות ומענו בניכם מן ההגיון והושיבום בין ברכי תלמידי חכמים וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות אמרו לו תלמידיו נר ישראל עמוד הימיני פטוש החזק מפני מה אתה בוכה אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי שהיום כאן ומחר בקבר שאם בועס עלי אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו במזון אעפ"כ היתני בוכה ועכשיו שמוליכים אותי לפני ממ"ה הקב"ה שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים שאם בועס עלי כעסו כעס עולם ואם אוסרני איסורו איסור עולם ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו במזון ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנם ואני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה אמרו לו רבינו ברכנו אמר להם יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם אמרו לו תלמידיו עד כאן אמר להם ולואי תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם. בשעת פטירתו אמר להם פנו בלים מפני המומאה והבינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא: **מתני'** רבן

רב נטילא אומר בכל יום אדם מתפלל י"ח בתלמוד ארץ ישראל הובירו עד פסוקים אחרים (כעין) [אולי] צ"ל על שחקני י"ח תוספת על מה שיש בתלמודי דאמרינן ר' הגהה בשם ר' פינחס כנגד י"ח עמשים אבות חובינן בתורה אברהם יצחק וי"ק אב יאמר לו אדם י"ח הן אמר לו רבנא ה' נצב עליו לית הוא מינהן אם יאמר לו אדם י"ח הן אמר לו ויקרא בהן שמי ושם אבותי מינהן הוא ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן כנגד י"ח צדוקים שבת כפרשת משכן שני אמר ר' חייא בר אבא ובלבד מן ואח"כ אהליבא בן אריסטא עד סופה דמפרש: הרי"ה יושב בספינה או באסרא בגמ' דבני מערבא גרסי היא אסרא היא רפסודות דכתיב (נכני הימים ב) ותיבאם ק"ר רפסודות על ים יפו:

גהות הב"ה
(ה) גמ' אוכרות שנקט' כ"י תנחום א"ר יוחסין בן לוי אמר כנגד: (ב) רש"י ד"ה שיתפקקו וכו' מן הספק ולמעלה:

גליון השם
גמ' כשחלה ר"א. כנס' דרך לרן רבס פ"ג איתא ר"א בן עזריה: וע"ש עוד חזון שמו"ס: שם הני י"ח כנגד מי. ע"י מדרש כחמול ר"ס וי"א עוד חזון שמו"ס: וע"ש חזון דרבי"ל אמר נגד י"ח אוכרות שאלם: דוד ככבו לה' בני אלם:

שם דף פ:

הגהות
דג"א
[א] ב"ש ולא
אומר על
עמל סבור
ולא על סבור
שמה. כל זה
צ"ל למעלה
קודם ולא
אסא:

תפנית סה:
כ"ז סה.

כ"י רמח

תוספתא סה
הכלים סה

ס

מגילה יז